

Laten we van onze eilandjes afkomen

‘Ze weten niet wat ze met me aan moeten’ en ‘Je staat alleen met je beperking’. Maar ook: ‘Werkgevers zijn soms net baby’s, je moet altijd voor ze klaarstaan.’ Het zijn veelzeggende citaten van jongeren en professionals uit films die documentairemaker Maaïke Broos maakte naar aanleiding van het project MMM...Mensen Met Mogelijkheden. De films waren het startpunt voor de conferentie ‘Professionals leren van MMM...Mensen Met Mogelijkheden’, die op 30 maart 2012 in Zeist werd gehouden.

Marga van Liere, voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Verzekeringsgeneeskundigen (NVVG) opende de conferentie, waar ruim honderd belangstellenden uit tien verschillende beroepsgroepen op af kwamen. Want interdisciplinaire samenwerking is het sleutelwoord van het project MMM...Mensen Met Mogelijkheden. Die beoogde samenwerking kan de cultuuromslag aanjagen bij jongeren en hun ouders, bij professionals die met jongeren te maken hebben en bij werkgevers en werknemers die hen een plek moeten geven op de werkvloer. “Het project borduurt daarmee voort op het interdepartementale Programma Cultuuromslag Wajong, dat vooraf ging aan de invoering van de nieuwe Wajong-wet”, aldus dagvoorzitter Van Liere. “Samen met de NVvA hebben we ook de andere beroepsgroepen die met jongeren te maken hebben voor dit project uitgenodigd.”

Inzichten

In het kader van MMM...Mensen Met Mogelijkheden hebben in vijf regio's verzekeringsartsen, jobcoaches, arbeidsdeskundigen, bedrijfsartsen, maatschappelijk werkers, orthopedagogen, jeugdartsen en psychologen geluisterd naar de verhalen van jongeren. Zij hebben met elkaar gereflecteerd op hun professionele samenwerking in de dienstverlening aan deze jongeren. Daarbij stonden twee vragen centraal: 'Hoe kunnen wij de ambitie van jongeren om te werken naar vermogen met onze professionele kennis en kwaliteiten het beste ondersteunen?' en 'Hoe ontstaat er bij alle professionals een houding en een aanpak gericht op oplossingen die de jongere en zijn/haar potentiële mogelijkheden centraal stelt.' Alle deelnemers aan de regio's zijn het er over eens dat de gekozen werkwijze, het luisteren naar en centraal stellen van het (levens)verhaal van de jongere, tot inzichten heeft geleid die bijdragen aan een betere dienstverlening aan de jongere.

Marga van Liere: "We zijn trots op de resultaten die we geboekt hebben. Ik moet eerlijk zeggen dat ik een jaar geleden niet had durven dromen dat we hier nu zouden staan. Vooraf had ik best zo mijn bedenkingen. Want zou het niet heel bedreigend zijn voor een jongere om zijn verhaal te doen voor een grote groep professionals? Daar was veel moed en durf voor nodig en daar zijn wij de jongeren zeer erkentelijk voor."

Leerproces

Een film gaf een mooie weerslag van de bijeenkomsten. In het eerste gedeelte van de film kwamen enkele jongeren aan het woord die aan de sessies deelnamen. Het zijn verhalen over ongelijkheid: dat je als Wajong'er hetzelfde werk doet, maar slechts de helft krijgt van wat je collega's verdienen. En over onmacht: aangereden worden door een dronken automobilist en daardoor je droombaan als constructie bankwerker in rook zien opgaan. Over het gevoel dat je er alleen voor staat, dat eigenlijk niemand weet wat ze met je aan moeten. In het tweede gedeelte vertelden professionals over hun ervaringen. Wat hebben zij geleerd van de sessies waarin de jongeren alles over zichzelf vertelden? Er kwam veel uit naar voren. Goed kijken en luisteren bijvoorbeeld, omdat veel verborgen gebreken vaak verborgen blijven. Beter beoordelen ook. Past het werk? Is het in lijn met de draagkracht van jongere? En weten we eigenlijk wel genoeg van de belastbaarheid? In de praktijk blijkt dat nogal eens tegen te vallen.

Samenwerking

Het belang van samenwerking wordt door de professionals onderschreven. Maar de praktische invulling daarvan is lastig. Hoe kun je voor een goede gegevensoverdracht zorgen? En kan dat überhaupt wel met het oog op de privacy van de cliënt? Ook het feit dat professionals op verschillende locaties zitten, maakt samenwerking niet vanzelfsprekend. "Laten we van onze eilandjes afkomen", stelt een van hen. Niet alleen onderlinge samenwerking tussen professionals, maar ook tussen hen en bijvoorbeeld school, vrienden, ouders wordt als succesfactor gezien. En tot slot: beter luisteren naar de wensen op het gebied van werk en deze ook proberen te realiseren.

Na de film stelde NVvA-voorzitter Monique Klompé vragen aan vier deelnemers aan het bijzondere project. Miranda Hofsteenge heeft sinds haar geboorte een visuele beperking en vertelde over de lange weg die ze aflegde. Ondanks haar beperking volgde ze altijd regulier onderwijs, tot op universitair niveau. Zonder hulpmiddelen. Na haar studie pedagogiek probeerde ze via een re-integratiebureau aan het werk te komen. "Ik had geen Wajong-uitkering aangevraagd, en kreeg een boete omdat ik daarmee te laat was. Vervolgens ben ik volledig arbeidsongeschikt verklaard, waar ik het niet mee eens was." Ze kreeg toch werk, maar werd tot twee keer toe ontslagen wegens reorganisaties. "Ik heb uiteindelijk van mijn beperking mijn kracht gemaakt en ben voor mezelf begonnen als jobcoach voor de visueel gehandicapten." Over haar deelname aan MMM...Mensen Met Mogelijkheden zegt ze lachend: "Gezien mijn ervaring in het verleden had ik één voorwaarde: het moest wel fatsoenlijk georganiseerd zijn." Dan: "Ik denk dat de bijeenkomsten veel duidelijk hebben gemaakt. Er is echt geluisterd, het heeft mensen de ogen geopend. Ik denk dat iedereen nu wel weet dat 'de Wajong' er niet bestaat. We moet stoppen met in hokjes denken, en kijken naar het individu."

Feedback

Dat vindt ook Ron Jaspers uit Venlo, die zijn deelname aan het project als volgt motiveerde: "Ik vind het belangrijk dat ik mijn mening kan geven aan mensen die daar iets mee kunnen doen. De feedback die ik van hen terugkreeg kwam overeen met mijn verhaal." Arbeidsdeskundige Jac van Wylick uit Venlo sluit daarop aan: "Het is zo belangrijk om goed door te vragen, er precies achter te komen waar je mee kunt helpen. Maar ook regelmatig aan de cliënt vragen: is dit wat je bedoelt? In plaats van steeds je eigen mening te geven en daarop door te gaan."

Selle van der Woude leidde de gesprekken in de vijf regio's. Hij signaleerde dat in de tweede sessies professionals worstelden met de vertaalslag. "In de eerste bijeenkomst is oprecht naar de jongeren geluisterd, maar om dat alles naar daden te vertalen is een lastige stap." Zijn advies aan de professionals: "Stel je kwetsbaar op, maar maak je niet te klein. Wees er voor de jongere en laat je niet begrenzen door je vak." Van Wylick realiseert zich na de sessies eens en te meer dat niet de uitkering, maar werk en de begeleiding centraal staan voor de jongere. "Ik vraag me af hoe die begeleiding geregeld gaat worden in de nieuwe Wet Werken naar Vermogen." Ook Van Wylick is het eens met de stelling dat je bij de begeleiding verder moet kijken dan je eigen functionaliteit. "Dat kan alleen als er centraal punt is van waaruit je alles kunt volgen, overzien en uitzetten." Gespreksleider Monique Klompé: "Ik zou dan denken: dat moet de jongere zelf zijn. Al dan niet met wat extra hulp."

Twee rondes van workshops volgden over vragen als "hoe ontzorgen we werkgevers", "hoe kan ik denken en doen vanuit mensen met mogelijkheden" "wat is de toegevoegde waarde van professionals in de keten naar werk?" en "hoe geven wij ketendienstverlening in de regio vorm en borgen wij onze ervaringen?".

In het laatste deel van dit symposium waren de voorzitters van de 8 deelnemende beroepsgroepen aan zet. Zij ondertekenden een convenant waarin zij plechtig beloven deze beweging de komende jaren voor te zetten. Henrique Sachse, Artsen Jeugdgezondheidszorg Nederland: "Wij willen heel graag jongeren begeleiden en zijn heel blij met dit project. De AJN gaat zijn best doen om jeugd daarbij te helpen om het op deze manier uit te voeren." Wim Adriaansen, Beroepsvereniging Jobcoaches Nederland: "Wij willen vooral samenwerken in de keten en zoeken dat ook zelf op, maar het lukt niet altijd. In een situatie als deze proberen wij het zeker, want het kan het proces alleen maar bevorderen." Evert van Hummelen, Nederlands Instituut van Psychologen: "Dit is een vakgebied waar we heel lang bezig zijn geweest met het slaan van piketpaaltjes. Vandaag hebben we gezamenlijk heipalen geslagen waarmee we verder kunnen". Monique Klompé, Nederlandse Vereniging van Arbeidsdeskundigen: "Dit is een uniek project dat we nog lang kunnen koesteren: denk niet voor de ander maar luister". Monique Willems, Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde: "Een innovatief project als dit is belangrijk om maatschappelijke discussies op gang te brengen, de zorg rond de jongere te verbeteren en de participatie te vergroten." Yvette Dijkxhoorn, Nederlandse Vereniging van Pedagogogen en Onderwijskundigen: "Ik heb heel vaak gehoord dat jongeren graag een vaste contactpersoon willen, dit is moeilijk te regelen. Wij moeten professioneel en continuïteit willen bieden." Jan Laurier, Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers: "In dit project hebben wij ons gerealiseerd dat we als professionals ook allemaal een beperking hebben. De grote kunst is door samenwerking de betrokkene centraal te stellen, zodat deze geen last hebben van onze beperking." Han Hullen, Nederlandse Vereniging voor Verzekeringsgeneeskunde: "Het mooie project van vandaag geeft aan, dat de Wajongere alle steun nodig heeft. We beseffen dat, om iemand de kans te geven een eigen weg te bewandelen, iedereen om hem heen datgene moet aandragen wat hij nodig heeft."

Tot slot kwamen drie belangrijke ketenpartners aan bod over het vervolg van dit project. Want met de nieuwe wet werken naar vermogen krijgen we er allemaal een uitdaging bij. Fred Paling van UWV: "In de afgelopen jaren is er ongelooflijk veel kennis en kunde over werken met jongeren met een beperking verzameld. Hoe krijg je dat bij elkaar en hoe krijg je het in een kennissysteem? Vandaag is daar een fantastische aanzet toe als ook om tot een vervolg te komen. UWV wil daar graag aan bijdragen ook bij de kennisoverdracht aan gemeenten in het kader van de nieuwe wet." Gina Jongma van Divosa neemt het aanbod van UWV en de professionals graag in ontvangst: "De uitkomsten van vandaag zijn heel mooi en het zou zonde zijn als we die niet gebruiken. We gaan kijken hoe." Yvonne Wijnants tenslotte van het Ministerie van SZW: "Dat dit voor elkaar is gekregen met acht beroepsgroepen is een fantastisch resultaat. Er zijn aanbevelingen gedaan hoe we met elkaar nog beter de jongere kunnen ondersteunen en zorgen dat het een voortgang krijgt. We kunnen wel een nieuwe wet maken, maar er moet veel gebeuren. Professionals staan het dichtst bij de mensen zelf om een omslag te bereiken. Het Ministerie is blij met het initiatief."

Iedereen ontving als cadeau een stapel hele mooie kaarten, met de vraag om deze beweging in gang te zetten en te vermenigvuldigen naar de beroepsgroepen. Spread the word! Goed nadenken over wat mensen nodig hebben en daarop inspelen. Het is nog niet makkelijk, zo bleek ook tijdens de voorbereidingen voor de conferentie. Miranda Hofsteenge: "Er was vooraf veel gedoe om vervoer voor mij van Groningen naar Zeist te regelen. Maar niemand die daar even met mij over communiceerde. Was dat wel gebeurd, dan had ik kunnen zeggen dat ik - net als altijd - gewoon met de trein en de bus reis..."